Lausunto aiheeseen: U 27/2026 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta komission yleiseksi ryhmäpoikkeusasetukseksi (valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (EU) 651/2014 korvaava asetus)

Suomen Biokierto ja Biokaasu ry (SBB) kiittää mahdollisuudesta toimittaa lausunto. Asia on tärkeä biokaasusektorille ja ryhmäpoikkeusasetus koskee toimialaamme laajasti (kts. liite 1, jossa listaus suoraan ja välillisesti biokaasusektoria koskevista tukimuodoista).

SBB suhtautuu myönteisesti Euroopan komission aloitteeseen yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (GBER) tarkistamiseksi ja yksinkertaistamiseksi. Tarkistus voi parantaa kansallisten hallintojen ja teollisuuden oikeusvarmuutta ja samalla helpottaa valtiontuen saatavuutta uusiutuvan energian ja hiilestä irtautumisen tavoitteiden tukemiseksi. Komission esityksessä on vielä kehitettävää, joten on tärkeää, että Suomi vaikuttaa asetuksen jatkovalmistelussa.

Biokaasu tarjoaa hajautettua ja joustavaa uusiutuvaa sähkön ja lämmön tuotantoa. Biometaani puolestaan on uusiutuvaa kaasua, jota voidaan syöttää suoraan olemassa olevaan kaasuinfrastruktuuriin. Lisäksi biokaasu linkittyy jäte- ja kiertotalousratkaisuihin sekä maatalouteen. Biokaasun ja biometaanin tuotanto ja käyttö edistää energiaturvallisuutta, päästöjen vähentämistä, ravinteiden kierrätystä ja kiertotalouden käytäntöjä. Ne ovat välttämättömiä Euroopan energialähteiden yhdistelmässä. Tarkistetun yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen pitäisi antaa jäsenvaltioille mahdollisuus suunnitella tukijärjestelmiä, jotka mahdollistavat biokaasuekosysteemin moninaisten panosten hyödyntämisen.

Kommentit valtioneuvoston kantaan

Vaikutusten arviointi

Pidämme tärkeänä, että säädösmuutoksen taustalla on riittävä vaikutusten arviointi, jotta vältytään jäsenmaiden väliseltä tukikilpailulta. Komissio ei ole tehnyt kattavaa vaikutusten arviointi EU-tasolla eikä jäsenmaissa. Olemme samaa mieltä valtioneuvoston kannan kanssa, että tarvitaan lisätietoa joidenkin muutosten vaikutuksista tasavertaisiin kilpailuolosuhteisiin.

SBB haluaa huomauttaa, että myös Suomen vaikutusten arvioinnit tuntuvat huolestuttavan kevyiltä. U-kirjelmän mukaan kansalliset vaikutustenarvioinnit perustuvat toistaiseksi pääosin

yksittäisten tukiviranomaisten tekemiin teknisiin havaintoihin ehdotuksen vaikutuksista voimassa oleviin ja suunniteltuihin kansallisiin tukiohjelmiin.

Yhteneväisyys muiden säädösten kanssa

Kannatamme kirjausta, että valtioneuvosto pitää tärkeänä, että "*ryhmäpoikkeusasetus on jatkossakin pääsääntöisesti linjassa unionin tukikelpoisia aloja koskevan sektorikohtaisen lainsäädännön kuten unionin energialainsäädännön, verosäädösten tai biodiversiteetin suojelua koskevan sääntelyn kanssa*". SBB:n mielestä ryhmäpoikkeusasetukseen on tarpeetonta tuoda lisäisiä kasvihuonekaasupäästövähennysvaatimuksia, sillä uusituvan energian direktiivin päivityksen (RED3) yhteydessä ne on jo tarkkaan arvioitu. Tämä ainoastaan lisää hallinollista taakkaa ja tekee asetuksesta vaikeasti sovellettavan. Nyt esimerkiksi artiklassa 51(8) esitetään, että uusiutuvan energian tuotannon yhteydessä voi saada suurempia tuki-intensiteettejä, jos kasvihuonekaasupäästöjen vähennys on 90 prosenttia. RED edellyttää 50–80 % päästövähennyksiä suhteessa fossiiliseen verrokkiin riippuen uusiutuvan energian tuotantotavasta ja lopputuotteesta. Ryhmäpoikkeusasetuksen nykyinen 36 artikla tarjoaa joustavamman määritelmän "ympäristönsuojelulle".

SBB ei jaa valtioneuvoston kantaa uusiutuvan energian verotukiin liittyen. SBB pitää hyvänä, että ryhmäpoikkeusehdotus sisältää mahdollisuuden uusiutuvan energian verotuille (artikla 61), koska nykyinen energiaverodirektiivi ei sitä tee. Tämä voi tarjota joustavuutta sitten, kun Suomen energiaverotusta uudistetaan.

Vesiensuojelu

Kannatamme kirjausta, että "Vesistönsuojelun osalta valtionneuvosto pitää perusteltuna, että tuki olisi edelleen mahdollista uuden ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla.". U-kirjeen mukaan artikla 51 ei mahdollistaisi enää vesistönsuojeluun investointitukea.

SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

Lisäys- ja kehitysehdotukset valtioneuvoston kantaan

Maatalous

Ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaa esitetään laajennettavaksi koskemaan maatalouden alkutuotantoa sekä kalastus - ja vesiviljelyaloja. Asetuksen laajentuminen olisi hyvä ottaa mukaan Suomen kantaan. Komission esitys on SBB:n mielestä kannatettava, sillä tämä helpottaa monialaisten tukijärjestelmien suunnittelua ja siten näiden alojen tehokasta tukemista. Suomessa on tuoretta kokemusta eri tukijärjestelmien kankeudesta. Suomessa on vastikään päivitetty maatilojen investointitukiehtoja, jossa mahdollistetaan nyt enintään 50 % energian ulosmyynti. Aikaisemmin investointituen saanut maatila ei saanut lainkaan myydä energiaa tilan ulkopuolelle. Tehty muutos on hyvä, mutta edelleen se rajoittaa maatilojen biokaasuinvestointeja. Toivottavasti pian voidaan mahdollistaa 100 % ulosmyynti.

Biogeeninen CO2

Suomen kannassa olisi hyvä täsmentää biogeenisen hiilidioksidin kohtelu (artikla 51). Kuten perusteluissa todetaan, niin ei ole selvää, että voidaanko biogeenisen hiilidioksidin talteenotolle ja varastoinnille ja hyödyntämiselle kohdistaa tukia tämän artiklan puitteissa. Jos tämä halutaan mahdollistaa, niin se olisi hyvä mahdollistaa juuri artiklassa 51. Biogeeninen hiilidioksidi olisi tärkeä saada selvästi mukaan soveltamisalaan, mikä on oleellista paitsi puuperäisen, että biokaasun tuotannossa syntyvän biogeenisen hiilidioksidin kaupallistamiseksi. Nämä investoinnit ei toteudu vielä ilman riittäviä tukitoimia.

Liikennebiokaasu

Suomen kannassa olisi hyvä tuoda esille, että ryhmäpoikkeusasetuksen tulisi mahdollistaa tukitoimet kaasun tankkausinfralle (artikla 53) ja kaasuajoneuvoille (artikla 54). Nyt komission esityksen mukaan liikennebiokaasu ja RFNBO jäävät pois soveltamisalasta. Suomessa on vireillä paljon investointeja molempien tuotantoon. Yleisesti ottaen Euroopan Komissio haluaa tukea molempien tuotantoa, mutta luo esteitä niiden käytölle, mikä on ristiriitaista. Myös nykyinen ryhmäpoikkeusasetus sisältää vastaavat rajoitukset, mutta asetuksen päivityksen yhteydessä olisi mahdollista korjata virhe.

SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

Toimeenpano

Suomen on tärkeä olla aktiivinen asetuksen jatkovalmistelussa. Tässä keskeistä on tietenkin asetuksen päivitystä koskevat neuvottelut sekä vaihe, missä komissio laatii erillisen neuvonta-asiakirjan, joka sisältää tukia koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä. Jatkovalmisteluissa on tärkeä tuoda esille Suomen erityispiirteitä ja -tarpeita.

Asetuksen on määrä tulla voimaan jo 1.1.2027. Tämä tarkoittaa useiden kansallisten säädösten päivittämistä. Kevään 2027 vaalit voivat viivästyttää säädösten päivittämistä. SBB pitää tärkeänä, että kansallisesti muuttuvat säännöt otetaan huomioon uusia tukiohjelmia suunniteltaessa jo nyt ja tarvittaessa kiirehditään niiden valmistelua, jotta ne voivat tulla voimaan ilman viivästyksiä. Valmistelussa kansallisesti on parhaillaan muun muassa ravinnekiertotuki, fossiilittoman jouston mekanismi sekä vuosina 2026–2027 myönnettävä puhtaan teollisuuden investointien verohyvitys.

Lopuksi SBB huomauttaa, että Suomen on tärkeää hyödyntämään julkisia tukia ryhmäpoikkeusasetuksen puitteissa määrätietoisesti. Viime vuosina usea suomalaisomisteinen biokaasuyritys (lähemmäs kymmenen) on tehnyt ja suunnittelemassa biokaasun tuotantoon tai jalostukseen liittyvää investointia Ruotsiin Suomen sijaan. Syynä ovat olleet erityisesti isommat investointitukitasot (40%), joustavat tuen käyttöehdot ja etukäteen saatavat tukirahat. Lisäksi Ruotsissa biokaasulaitos voi saada biokaasun ja biometaanin tuotantotukea sekä lantabonuksen. Lisäksi erityisesti liikenteen ja teollisuuden kaasun kysyntä on ollut ennakoitavasti suurempaa kuin Suomessa, tehden investoinnista kannattavamman. Ruotsi on määrätietoisesti satsannut investointeihin ja ottanut käyttöön tukimuotoja onnistuneesti Unionin yhteisten julkisen tuen ehtojen puitteissa.

Lisätiedot
Anna Virolainen-Hynnä, johtava biokaasuasiantuntija, Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
Eteläranta 10, 00131 Helsinki, Finland +358 400 987 805 | anna.virolainen-hynna@biokierto.fi

SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

Liite 1. Listaus biokaasusektoria suoraan tai välillisesti koskevista tukimuodoista

Article 23 Aid to microenterprises in the form of public interventions concerning the supply of electricity, gas or heat

- Energia-avustus
- Tuen muoto:
    - julkiset hinnoitteluun liittyvät interventiot, joilla alennetaan toimittajien mikroyrityksille perimää sähkön, kaasun tai lämmön yksikköhintaa;
    - mikroyrityksille suoraan tai toimittajien kautta suoritetut maksut sähkön, kaasun tai lämmön yksikköhintaa kohden, joilla korvataan osa kyseisen kulutuksen kustannuksista.
- Tätä artiklaa ei sovelleta tukeen, joka ylittää 200 000 euroa tuensaajaa kohden kalenterivuodessa. Tämä kynnysarvo on 25 000 euroa tuensaajaa kohden kalenterivuodessa maataloustuotteiden alkutuotannossa toimivien mikroyritysten osalta ja 30 000 euroa tuensaajaa kohden kalenterivuodessa kalastus- ja vesiviljelyalalla toimivien mikroyritysten osalta.

Article 51 Investment aid for climate protection

- Investointituki
- Ilmastonsuojelun tason paraneminen on osoitettava kasvihuonekaasupäästöjen vähentymisenä tai poistamisena seuraavasti:

  a) Tuensaajan olemassa olevan laitoksen vähähiilistämiseen liittyvien investointien tulee vähentää tai sitoa laitoksen suoria kasvihuonekaasupäästöjä verrattuna tilanteeseen ennen investointia, edellyttäen ettei tuotantokapasiteetti kasva.

  b) Uusiin laitoksiin tai tuotantokapasiteettia lisääviin investointeihin liittyvien hankkeiden tulee vähentää tai sitoa tuensaajan suoria kasvihuonekaasupäästöjä verrattuna vaihtoehtoiseen investointiin, joka olisi todennäköisesti toteutettu ilman tukea.

  c) Edellä mainituista poiketen tiettyjen investointien oletetaan automaattisesti vähentävän tai poistavan kasvihuonekaasupäästöjä. Tällaisia ovat esimerkiksi:

    - vähähiilisen vedyn ja vedystä johdettujen polttoaineiden kuljetus-, jakelu- ja varastointiin tarkoitettu infrastruktuuri,

SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

- erityinen infrastruktuuri kuljetusta varten.
- ja investoinnit vedyn, hukkalämmön tai hiilidioksidin energiainfrastruktuuriin liittymiseen.

- Tarkennukset RFNBO ja vähähiilisille polttoaineille
- Tarkennukset investointeihin, joilla hiilidioksidia talteenotetaan ja joko kuljetetaan varastointipaikkaan injektointia ja pysyvää varastointia varten maanalaiseen geologiseen muodostumaan ("CCS") tai kuljetetaan hiilidioksidin kulutus- tai hyödyntämispaikkaan sen käyttöä varten ("CCU"), on täytettävä seuraavat kumulatiiviset ehdot:

Article 52 Investment aid for the prevention or reduction of pollution and for actions for climate resilience

- Investointituki
- Investoinnin on kyettävä ehkäisemään tai vähentämään muuta kuin kasvihuonekaasuista peräisin olevaa saastumista tai mahdollistamaan suurempi sopeutumiskyky ja vähentämään alttiutta ilmastovaikutuksille. Eri kohtelu, jos on olemassa Unionin standardi. Nykyiset ja uudet laitokset. Uusien laitosten kohdalla osoitettava lisäisyysvaatimus.

Article 53 Investment aid for recharging or refuelling infrastructure

- Investointituki
- Ainoastaan sähkön ja vedyn jakeluun. Ei mahdollista biometaanin ja RFNBO:n jakeluinfran tukemista.

Article 54 Investment aid for the acquisition of clean vehicles or zero-emission vehicles and for the retrofitting of vehicles

- Investointituki
- Investointituki puhtaiden tai päästöttömien ajoneuvojen hankintaan maantie-, rautatie-, lento-, sisävesi- ja meriliikenteessä sekä ajoneuvojen jälkiasennukseen, jotta ne voidaan luokitella puhtaiksi tai päästöttömiksi ajoneuvoiksi.
- Tuen piirissä ovat:
  - puhtaat ajoneuvot rautatie-, sisävesi- ja meriliikenteessä. ’Puhtaalla ajoneuvolla’ tarkoitetaan CI-tasoja, jotka tiukkenevat.
  - Päästöttömien ajoneuvojen hankinta ja leasing maantie-, rautatie-, lento-, sisävesi- ja meriliikenteeseen. ’Päästöttömällä ajoneuvolla’ tarkoitetaan: kevyiden

SUOMEN BIOKIERTO & BIOKAASU RY

tieajoneuvojen osalta: luokan M1-, M2- tai N1-ajoneuvoa, jonka pakokaasupäästöt ovat nolla, määritettynä komission asetuksen (EU) 2017/115150 vaatimusten mukaisesti; raskaiden hyötyajoneuvojen osalta: asetuksen (EU) 2019/1242 3 artiklan 11 alakohdassa määritelty päästötön raskas hyötyajoneuvo;

- ajoneuvojen jälkiasennus, jonka avulla ne voidaan luokitella 3 kohdassa tarkoitetuiksi puhtaiksi ajoneuvoiksi tai nollapäästöisiksi ajoneuvoiksi;
- alusten jälkiasennus, jolla saavutetaan aluksen energiankulutuksen vähennys vähintään 15 prosentilla ilmaistuna energiana (MJ) kantavuustonnia ja meripeninkulmaa kohden rahtialusten osalta tai bruttovetoisuutta ja meripeninkulmaa kohden matkustaja-alusten osalta, kuten on osoitettu laskennallisilla virtausmenetelmillä (CFD), säiliötesteillä tai vastaavilla teknisillä laskelmilla.

Article 58 Investment aid for the promotion of energy from renewable sources and high-efficiency cogeneration

- Investointituki
- Tukea voi myöntää
  - uusiutuvan energian tuotanto (mukaan lukien uusiutuvat polttoaineet);
  - sähkön tai lämmön varastointi;
  - kysyntäjousto;
  - uusiutuvien polttoaineiden varastointi;
  - tehokas yhteistuotanto;
  - tai edellä a–e alakohdassa mainittuihin hankkeisiin liittyvä erillinen infrastruktuuri
  - uudet ja vanhat laitokset
  - Tukitaso yhteistuotannolle max 30% ja muille 45%.

Article 59 Direct price support for the production of electricity from renewable sources

- Uusiutuvan sähkön tuotanto; ei kata isoja tuotantoja

Article 60 Aid for the production of renewable energy other than electricity

- Tuotantotuki
- Lämmön tuotanto uusiutuvista lähteistä, mukaan lukien direktiivin 2018/2001 liitteen VII mukaiset lämpöpumput ja uusiutuvien polttoaineiden tuotanto.

Article 61 Aid in the form of reductions in taxes under Directive 2003/96/EC

- Verotuki
- Veronalennuksen edunsaajat valitaan läpinäkyvien ja objektiivisten kriteerien perusteella.
- Veronalennuksen edunsaajien on maksettava vähintään direktiivin 2003/96/EY liitteessä I vahvistettu vähimmäisverotaso, lukuun ottamatta alennuksia:
    - jotka myönnetään direktiivin 2003/96/EY 15 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla verotettavista tuotteista, joita käytetään verovalvonnassa ympäristöystävällisempien tuotteiden teknologisen kehittämisen pilottihankkeissa tai uusiutuvista luonnonvaroista peräisin olevien polttoaineiden osalta;
    - jotka myönnetään direktiivin 2003/96/EY 15 artiklan 1 kohdan b alakohdan ensimmäisen, toisen, neljännen ja viidennen luetelmakohdan nojalla sähköstä, joka on peräisin i) aurinko-, tuuli-, aalto-, vuorovesi- tai maalämpöenergiasta, ii) vesivoimalaitoksissa tuotetusta hydraulisesta energiasta, iii) hylättyjen hiilikaivosten päästämästä metaanista tuotetusta sähköstä ja iv) polttokennoista tuotetusta sähköstä;
    - myönnetään direktiivin 2003/96/EY 15 artiklan 1 kohdan b alakohdan kolmannen luetelmakohdan nojalla biomassasta tai biomassasta tuotetuista tuotteista tuotetulle sähkölle, siltä osin kuin biomassa on direktiivin (EU) 2018/2001 ja sen täytäntöönpano- tai delegoitujen säädösten mukaista kestävyys- ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiskriteerien mukaista;
    - yhteistuotanto.

Article 62 Aid in the form of reductions in environmental taxes or parafiscal levies

- Verotuki
- Ympäristöverolla tai veronluonteisella maksulla tarkoitetaan veroa tai maksua, jota sovelletaan tuotteisiin tai palveluihin, joilla on selkeä kielteinen vaikutus ympäristöön tai jonka tarkoituksena on periä maksuja tietyiltä toiminnalta, tavaroilta tai palveluilta, jotta ympäristökustannukset voidaan sisällyttää niiden hintaan tai jotta tuottajat ja kuluttajat ohjautuisivat ympäristöä paremmin suojeleviin toimintoihin. Ei energiatuotteisiin,
- Ympäristöveron tai veronluonteisen maksun alennus saa olla enintään 80 prosenttia veron tai maksun nimellisverokannasta.

Article 63 Investment aid for the remediation of environmental damage, the protection or restoration of nature and the implementation of nature-based solutions for climate change adaptation and mitigation

- Investointituki
- Soveltamisala:
    - ympäristövahinkojen korjaamisena, mukaan lukien maaperän, pintaveden, pohjaveden tai meriympäristön laadulle aiheutuneet vahingot;
    - luontoon perustuvina ratkaisuina ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi ja sen hillitsemiseksi: toimet luonnon suojelemiseksi, säilyttämiseksi, ennallistamiseksi ja kestäväksi hyödyntämiseksi, jotka samanaikaisesti tarjoavat ympäristöllisiä, sosiaalisia ja taloudellisia hyötyjä ja auttavat rakentamaan sietokykyä;
    - luonnon suojeluna tai ennallistamisena eli ekosysteemin elpymisen aktiivisena tai passiivisena tukemisena sen rakenteen ja toimintojen parantamiseksi tavoitteena säilyttää tai parantaa biologista monimuotoisuutta ja ekosysteemin sietokykyä parantamalla luontotyypin aluetta hyvään tilaan, palauttamalla suotuisa vertailualue ja parantamalla lajin elinympäristöä riittävän laadukkaasti ja määrällisesti;

Article 64 Investment aid for district heating and/or cooling

- Investointituki
- Tukea voidaan myöntää uusiutuviin lähteisiin perustuvaan energiantuotantoon, mukaan lukien direktiivin (EU) 2018/2001 liitteen VII mukaiset lämpöpumput, hukkalämpö tai tehokas yhteistuotanto sekä lämmön varastointiratkaisut. Tukea jätteisiin perustuvaan energiantuotantoon voidaan myöntää joko jätteeseen, joka täyttää uusiutuvien energialähteiden määritelmän, tai jätteeseen, jota käytetään polttoaineena määritelmän täyttävissä laitoksissa. Polttoaineena käytettävä jäte ei saa kiertää jätehierarkian periaatetta, sellaisena kuin se on määritelty direktiivin 2008/98/EY54 4 artiklan 1 kohdassa.
- Sovelletaan
    - investoinnit, joilla parannetaan resurssitehokkuutta vähentämällä tuotosyksikön tuottamiseen tarvittavien panosten määrää tai korvaamalla ensisijaisia panoksia toissijaisilla panoksilla yhdellä tai useammalla seuraavista tavoista:
    - investoinnit tuensaajan jätteentuotannon ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi, tuensaajan tuottaman jätteen valmistelu uudelleenkäyttöön, puhdistukseen ja

kierrätykseen tai kolmansien osapuolten tuottaman jätteen valmistelu uudelleenkäyttöön, puhdistukseen ja kierrätykseen. Kaikissa 5 kohdan b alakohdassa luetelluissa tapauksissa jäte:

- investoinnit jätteen erilliskeräykseen, lajitellun jätteen keräämiseen ja jätteen lajitteluun sen uudelleenkäyttöä tai kierrätystä varten valmistelua varten;
- investoinnit tuensaajan tai kolmansien osapuolten tuottamien muiden tuotteiden, materiaalien tai aineiden erilliskeräykseen, lajitteluun, puhdistukseen, esikäsittelyyn ja käsittelyyn, jotka muuten jäisivät käyttämättä tai joita käytettäisiin vähemmän resurssitehokkaalla tavalla. Muilla tuotteilla, materiaaleilla tai aineilla tarkoitetaan muita materiaaleja, tuotteita ja aineita kuin jätettä, mukaan lukien direktiivin 2008/98/EY 5 artiklassa tarkoitetut sivutuotteet, maa- ja metsätalousjätteet, jätevesi, sadevesi ja valumavesi, mineraalit, ravinteet, tuotantoprosessien jäännöskaasut sekä tuotteet, osat tai materiaalit, joita niiden haltija ei enää tarvitse tai jotka eivät ole hänelle hyödyllisiä, mutta jotka soveltuvat uudelleenkäyttöön.

Article 66 Aid for energy infrastructure

- Investointituki
- Energiainfrastruktuurin rakentamiseen tai parantamiseen tarkoitetun tuen on oltava sisämarkkinoille soveltuvaa.
- Ei sovelleta sähkön ja maakaasun varastointi ja kaasuinfrastruktuuri, ellei kyseinen infrastruktuuri ole tarkoitettu vedyn ja/tai uusiutuvien kaasujen käyttöön tai yli 50-prosenttisesti vedyn ja/tai uusiutuvien kaasujen kuljetukseen.